Lietas Nr.C32346014

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2016.gada 29.augustā

Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis A.Vasiļevskis
ar tiesas sēžu sekretāri J.Sutiku
piedaloties prasītāja pārstāvim /pers. A/ un atbildētājam /pers. B/
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. C/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu. Tiesa

konstatēja

Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā /pers. C/ cēlis maza apmēra prasību pret /pers. B/ par parāda piedziņu, norādot, ka saskaņā ar juridiskās palīdzības 2006.gada 28.oktobra līgumu Nr.357/01 atbildētājs uzņēmās saistības apmaksāt juridiskos pakalpojumus par 250,00 LVL, tas ir, 350 EUR. Prasītājs ir izpildījis savas ar līgumu uzņemtās saistības (sniegtas mutiskas juridiskās konsultācijas, 2006.gada 27.oktobrī sagatavota un iesniegta Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģijai apelācijas sūdzība atbildētāja interesēs).

Saskaņā ar līguma 5.4.punktu ir aprēķināta soda nauda par 1000 kavējuma dienām 350 EUR apmērā.

2014.gada 29.septembrī starp LSA "/Nosaukums A/ un /pers. C/ tika noslēgts cesijas līgums, ar ko prasījuma tiesības tika nodotas /pers. C/.

Pamatojoties uz Civillikuma 1425., 1427., 1432., 1765.pantu, prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja parādu EUR 350,00 un līgumsodu EUR 350,00.

Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus par celto prasību nav iesniedzis.

Tiesas sēdē prasītāja pārstāvis /pers. A/ uzturēja prasību uz prasības pieteikumā norādītajiem motīviem un pamatiem un lūdza tiesu prasību apmierināt.

Atbildētājs/pers. B/ prasību neatzina. Paskaidroja, ka bija apmaksāta konsultācija, bija daži jautājumi. Tika samaksāti LVL 25,00. Norāda, ka apelācijas sūdzību iesniedza viņa advokāts /pers. D/.

Noklausoties prasītāja pārstāvja un atbildētāja paskaidrojumus un izvērtējot lietas materiālos esošos pierādījumus, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

No lietas materiāliem redzams, ka 2006.gada 28.oktobrī starp /pers. B/ kā uzdevuma devēju, no vienas puses, un /Nosaukums A/kā izpildītāju, no otras puses, noslēgts līgums Nr.357/01 par juridiskās palīdzības sniegšanu, saskaņā ar kuru /pers. B/ uzdevis un /Nosaukums A/ apņēmusies klienta vārdā veikt dokumentu - apelācijas, kasācijas sūdzības – sastādīšanu. Starp pusēm ticis noslēgts līgums par juridiskās palīdzības sniegšanu /pers. B/, un pušu tiesiskās attiecības ir apspriežamas atbilstoši uzņēmuma līguma noteikumiem.

Saskaņā ar Civillikuma 2212.pantu ar uzņēmuma līgumu viena puse uzņemas izpildīt otrai par zināmu atlīdzību ar saviem darba rīkiem un ierīcēm kādu pasūtījumu, izgatavot kādu lietu vai izvest galā kādu pasākumu.

Civillikuma 2223.panta pirmajā daļā noteikts, ka, tiklīdz pasūtījums izpildīts un atzīts par labu, pasūtītājam jāsamaksā uzņēmējam norunātā maksa.

Saskaņā ar minētā līguma 4.1.punktu maksa par juridiskās palīdzības sniegšanu noteikta 250,00 LVL un līguma 4.4.punktā noteikts samaksas termiņš – līdz 2006.gada 30.oktobrim.

Līguma 5.4.punktā /pers. B/ uzņēmies saistību līgumā noteiktā samaksas termiņa nokavējuma gadījumā maksāt līgumsodu (soda naudu) 0,1 % apmērā no līguma summas par katru nokavēto dienu, līgumsoda apmēram nepārsniedzot līguma 4.1.punktā norādīto summu.

Lietas materiāliem pievienotā apelācijas sūdzība, kuru parakstījis /pers. B/, apstiprina, ka, izpildot līgumu, /pers. B/ vārdā ir ticis sagatavots procesuāls dokuments.

No 2014.gada 29.septembra cesijas līguma redzams, ka /Nosaukums A/ cedējusi prasījuma tiesības pret /pers. B/, kas izriet no līguma Nr.357/01 par juridiskās palīdzības sniegšanu, kopumā 700,00 EUR apmērā prasītājam /pers. C/.

Saskaņā ar Civillikuma 1793.panta 3.punktu prasījumi var pāriet no agrākā kreditora uz jaunu ar cesiju, kura notiek pēc tiesiska darījuma vienalga, vai kreditors to noslēdzis uz likumiska pienākuma pamata, vai labprātīgi. Savukārt Civillikuma 1798.pants nosaka, ka par cesijas priekšmetu var būt visādi prasījumi, vienalga, vai tie izriet no līguma, vai no neatļautas darbības, starp tiem arī tādi, kuriem vēl nav iestājies termiņš, kā arī nosacīti un pat nākami, un nedroši.

Saskaņā ar Civillikuma 1801.pantu cesijas līgumu starp prasījuma atdevēju kreditoru (cedentu) un to personu, kam to atdod (cesionāru), var noslēgt jebkādā formā. Parādnieka piekrišana, pret kuru prasījums vērsts, nav vajadzīga, un cesija ir spēkā, pat ja viņš neko par to nezina.

Saskaņā ar Civillikuma 1805.pantu cesionārs var no cesijas brīža darboties ar kreditora tiesībām un uz šā pamata rīkoties ar prasījumu, cedēt to savukārt citam un izlietot to pret parādnieku.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu katrai pusei jāpierāda tie fakti uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Saskaņā ar Civillikuma 1838.panta pirmo daļu, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Tiesa atbildētāja iebildumus pret prasību vērtē kā nepamatotus. Tiesas ieskatā nav nekādas tiesiskas nozīmes lietas pareizā izlemšanā

atbildētāja arguments, ka apelācijas sūdzību iesniedza viņa advokāts. Kā jau tiesa konstatēja, saskaņā ar līgumu /Nosaukums A/ apņēmusies atbildētāja uzdevumā sastādīt apelācijas sūdzību. Lietas materiāliem pievienotā /pers. B/ parakstītā apelācijas sūdzība apstiprina, ka līgums no /Nosaukums A/ puses ir bijis izpildīts. Atbildētājs nav apstrīdējis to, ka uz apelācijas sūdzības ir viņa paraksts.

Neveicot samaksu noteiktajā termiņā, atbildētājs ir pieļāvis nokavējumu, līdz ar ko ir iestājies viņa pienākums ciest līgumsodu.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi.

Tiesa atzīst, ka saistība maksāt līgumsodu ir nosacīta (ja notiks līguma pārkāpums u.c.) un pastāv tikai kā papildsaistība blakus pamatsaistībai. Civillikuma 1716.pants paredz (redakcijā līdz 2014.gada 1.janvārim), ka līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi, bet šā likuma 1717.panta otrā daļa (redakcijā līdz 2014.gada 1.janvārim) noteic, ka līgumsoda apmēru nosaka līdzēji un tas nav aprobežots ar zaudējuma lielumu, kādi piedzenami no līguma neizpildīšanas.

Civillikuma 1720.pants noteic, ka kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildi. Savukārt šā likuma 1722.pants (redakcijā līdz 2014.gada 1.janvārim), ka līgumsoda samaksa neatsvabina šā soda cietēju ne no procentiem vai augļiem, kas no viņa pienākas, ne no zaudējumu atlīdzības, ciktāl tie pārsniedz līgumsoda apmēru, ja vien nav tieši norunāts pretējais.

No Civillikuma 3.panta redzams, ka katra civiltiesiska attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies. Neskartas paliek jau iegūtās tiesības.

No grozījumu likumā "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma saistību tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 21.panta redzams, ka līgumiem, kuri noslēgti līdz 2013.gada 31.decembrim un kuros ietverts pienākums maksāt līgumsodu, ja šo darbība turpinās pēc 2014.gada 1.janvāra un līdz 2014.gada 31.decembrim par tiem nav celta prasība tiesā, ar 2015.gada 1.janvāri ir piemērojami grozījumi Civillikuma 1716., 1717. un 1722.pantā par līgumsoda noteikumiem un grozījumi Civillikuma 1843.pantā par parāda samaksas kārtību.

Tādējādi pušu tiesiskās saistības par līgumsoda noteikumiem apspriežamas saskaņā ar minētajām Civillikuma normām, kas bija spēkā līdz 2014.gada 1.janvārim.

1995.gada 2.februāra likuma "Par Eiropas Padomes statūtiem" 1.pants noteic, ka ar likumu tiek pieņemti un apstiprināti 1949.gada 5.maija Eiropas Padomes statūti. Tiesa ņem vērā, ka atbilstoši minētajiem Statūtiem Eiropas Padomes Ministru komiteja 1978.gada 20.janvārī pieņēmusi rekomendāciju "Par soda klauzulu civiltiesībās", rekomendējot ievērot rekomendācijas pielikumā norādītos principus: soda klauzula ir jebkurš līguma punkts, kas paredz par pamatsaistības neizpildi pienākumu apsolītājam (parādniekam) maksāt naudas sodu kā naudu un kompensāciju.

Konkrētajā gadījumā Eiropas Padomes 1978.gada 20.janvāra rezolūcija "Par soda klauzulu civiltiesībās" nesatur tiesai vai civiltiesisko strīdu dalībniekiem saistošas tiesību normas. Tiesa atzīst, ka uz Eiropas Padomes rezolūcijā esošajām rekomendācijām nevar attiecināt tiešās iedarbības principu. Taču ar likuma "Par Eiropas Padomes statūtiem" pieņemšanu pamatots, ka Latvijas valstij jārespektē ne tikai Eiropas Savienības, bet arī Eiropas Padomes dokumenti un jāpiedalās tās mērķu īstenošanā. Tādējādi Eiropas Padomes rezolūcija vērtējama kā palīgavots tiesību principu un līgumsoda kā tiesību institūta izpratnei, atbilstoši koncepcijām, kas valstu sadarbības rezultātā ir objektivizējušies norādītajā dokumentā.

Augstākās tiesas 2008.gada 14.maija spriedumā lietā Nr.SKC-212/2008 Senāts ir pievērsies līgumsoda jautājumu risinājumam atbilstoši mūsdienīgai civiltiesību izpratnei un pārvarot iesīkstējušu priekšstatu, ka likumā noteicošais ir tā burts, nevis jēga. Vispārīgā veidā tas Latvijā netiek noliegts. Uz to norādījis prof. V.Sinaiskis, rakstot, ka "tiesas lēmums jeb spriedums nozīmē realizācijas tiesības – piepildījušos taisnību" (*V.Sinaiskis. Personība un personiskās tiesības jaunajā Civillikumā. Rīga: TM Vēstnesis, Nr.2, TM izdevums, 1938, 251.lpp.*). Taisnīguma princips ietverts Latvijas Republikas Satversmes 1.pantā kā to norādījusi Satversmes tiesa 2003.gada 4.februāra spriedumā lietā Nr.2002-06-01, bet proti par to, ka tiesas spriešanas uzdevums ir atrast patiesu un taisnīgu lietas risinājumu – tiesas darba rezultātam, tas ir, tiesas spriedumam bez šaubām ir jābūt "taisnīgam spriedumam" (*secinājumu daļas 2.4. un 4.punkts*).

Līgumsodam ir sodīšanas un zaudējumu atlīdzināšanas funkcija. Tiesiskajās attiecībās, sakarā ar sodoša rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanu, par vispārēju principu tiesībās ir atzīstams soda samērīguma princips.

Tiesa, analizējot šīs lietas apstākļus jautājumā par samērīguma principa piemērošanu, saistot šīs lietas faktiskos apstākļus ar citā spriedumā lietā Nr.SKC-212/2008 norādīto argumentāciju, uzskata, ka pušu līgumā noteiktais līgumsoda apmērs nav samērīgs. Tā, pušu līgumā noteikta līgumsoda likme (0,1 % par nokavēto dienu) daudzreiz pārsniedz likumisko procentu likmi (0,016 % dienā), kas neatbilst Civillikuma 1.pantā ietvertajam labas ticības principam, un neliecina par prasītāja vēlmi saņemt taisnīgu atlīdzību par kapitāla lietošanu, kas savukārt neatbilst līgumsoda mērķim civiltiesībās.

Tiesa ņem vērā, ka 2013.gada 20.jūnijā tika pieņemti grozījumi Civillikumā, ierobežojot līgumsoda apmēru līdz 10 % no pamatparāda, kas stājušies spēkā 2014.gada 1.janvārī, šo grozījumu mērķis ir aizsargāt patērētājus no nesamērīga parāda pieauguma.

Protams, kā jau iepriekš minēts, minētos grozījumus Civillikumā nevar attiecināt uz šo lietu, taču ar minēto normatīvo aktu daudz izvērstāk un detalizētāk tiek risināti jautājumi par līgumsoda būtību un funkciju izpratni, lai pārmērīgi nesodītu parādnieku. Minētais liecina par likumdevēja vēlmi modernizēt līgumsoda institūtu, jo "pašreizējais tiesiskais regulējums veicina sociālās noslāņošanas tendences (Likumprojekta "Grozījumi Civillikumā" apspriede. Jurista vārds, 09.04.2013., Nr.10, 10.lpp).

Tādā veidā tiesa atzīst, ka līgumsods 350 EUR nav aprēķināts tiesiski samērīgā apmērā un ir pretrunā ar Civillikuma normām, kas regulē līgumsoda būtību un funkciju izpratni. Konkrētajā gadījumā, turklāt pie apstākļiem, kad LSA "/Nosaukums A/" ilgstoši astoņu gadu laikā nerealizēja savas prasījuma tiesības, tiesa uzskata par samērīgu līgumsodu 35 EUR apmērā, kas aprēķināms no pamatparāda 350 EUR, ierobežojot līgumsoda apmēru līdz 10 % no pamatparāda 350 EUR. Līdz ar to no atbildētāja prasītāja labā piedzenams līgumsods 35 EUR, bet pārējā daļā prasība par līgumsoda piedziņu ir noraidāma.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas tiesneša 2014.gada 10.decembra lēmumu prasītājs no tiesas izdevumu samaksas atbrīvots, līdz ar to, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, no atbildētāja par labu valstij piedzenama valsts nodeva EUR 71,14 un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 4,70.

Civilprocesa likuma 195.pants noteic, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā cita starpā norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru. Atbilstoši Civillikuma 1763.panta 1.punktam nosakāms, ka procentu pieaugums apstājas, kad nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis aizdevuma summas lielumu.

Tiesa atzīst, ka nosakāmas prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos 6 % gadā no pamatparāda summas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu atbildētājam ir nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 93., 97., 189., 190.pantu, tiesa

nosprieda

Prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. C/, personas kods /personas kods/, labā parādu 350,00 EUR (trīs simti piecdesmit *euro*), līgumsodu 35 EUR (trīsdesmit pieci *euro*), kopā piedzenot 385 EUR (trīs simti astoņdesmit pieci *euro*).

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos tiesāšanās izdevumus – valsts nodevu 71,14 EUR (septiņdesmit viens *euro* 14 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 EUR (četri *euro* 70 centi), kopā piedzenot 75,84 EUR (septiņdesmit pieci *euro* 84 centi).

Noteikt /pers. C/, personas kods /personas kods/, tiesības saņemt likumiskos procentus 6 % gadā no pamatparāda summas 350,00 EUR (trīs simti piecdesmit *euro*).

Noteikt /pers. B/, personas kods /personas kods/, 10 (desmit) dienu termiņu sprieduma labprātīgai izpildei no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Noraidīt prasību daļā par līgumsoda piedziņu 315 EUR apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā.

Pilns spriedums faktiski sastādīts un pieejams 2016.gada 13.septembrī.

Tiesnesis A.Vasiļevskis